

geprägt, berücksichtigte er jedoch immer die soziale Funktion der Literatur.

W. (Erstauffl.): Boje o zítřek (Kämpfe um das Morgen) (= Dráhy a cíle 1), 1905; Moderní literatura česká (Moderne tschech. Literatur), 1909; Život ironický a jiné povídky (Das iron. Leben und andere Geschichten), 1912; Spisy F. X. Š. (F. X. Š.'s Schriften), 5 Bde., 1912–18; Duše a dílo (Seele und Werk), 1913; Zástupové (Die Scharen), 1921 (Drama); Dítě (Das Kind), 1923 (Drama); Dílo F. X. Š. (F. X. Š.'s Werke), 2 Bde., 1925–26; Tažení proti smrti čili Pán, který nemohl zestárnout (Kampf dem Tod oder Der Herr, der nicht alt werden konnte), 1926 (Drama); O nejmladší poezii české (Über die jüngste tschech. Poesie), 1928; Dílo F. X. Š. (F. X. Š.'s Werke), 11 Bde., 1934–41; Dřevoryty staré i nové (Alte und neue Holzschnitte), 1935; Časově i nadčasové (Das Zeitliche und das Überzeitliche), 1936; Nova et vetera, 1938 (Ged.); Vzájemné dopisy O Březiny a F. X. Š. (Briefwechsel O Březina mit F. X. Š.), hrsg. von E. Chalupný, 1939; Přátelství z konce století (Eine Freundschaft am Ende des Jh.), hrsg. von V. Hellmuth-Brauner, 1939 (Briefwechsel mit Z. Braunerová); F. X. Š. – M. Marten, hrsg. von E. Chalupný, 1941 (Briefwechsel); Listy o poezii a kritice. Vzájemné dopisy F. X. Š. a F. Chudoby (Briefe über Poesie und Kritik. Briefwechsel von F. X. Š. mit F. Chudoba), hrsg. von B. Chudoba, 1945; Z dopisů J. Horovi (Briefe an J. Hora), hrsg. von J. Pistorius, 1947; F. X. Š. J. Pojarovi, hrsg. von J. Pojar, 1947 (Briefwechsel); Soubor díla F. X. Š. (F. X. Š.'s sämtliche Werke), 20 Bde., 1947–63; Dám listu nejlepší, co mám ... (Im Brief gebe ich mein Bestes), hrsg. von E. Macek, 1966 (Briefwechsel mit O. Fischer); Dopisy S. Buonaccini (Briefe an S. Buonaccini), hrsg. von M. Křížková, 1967; F. X. Š. – A. Sova, Dopisy (F. X. Š. – A. Sova, Briefe), hrsg. von J. Zíka (= Prameny k dějinám české literatury 6), 1967; Tíživá samota. Korespondence F. X. Š. a R. Svobodové (Bedrückende Einsamkeit. F. X. Š.'s Briefwechsel mit R. Svobodová), hrsg. von J. Loužil, J. Mourková und J. Wagner (= Paměti, korespondence, dokumenty 45), 1969; Listy F. X. Š. a Z. Nejedlého ... (Briefe F. X. Š.'s an Z. Nejedlý ...), 1910–32, hrsg. von V. Pekárek, 1974; Publ. in Literární listy, Rozhledy, Lumír, Naše doba, Česká revue, Národní listy, Venkov, Lída, Prager Presse, České slovo, Literární rozhledy, Literární svět, Listy pro umění a kritiku, Slovo a slovesnost, Novina, Česká kultura, Kmen, Kritika; etc.

L.: Listy pro umění a kritiku, 1937, S. 121ff.; V. Černý, Myšlenka hránské osobnosti u F. X. Š. a otázka jeho duchovní podstaty, in: Kritický měsíčník 1, 1938, S. 145ff.; O. Králík, Š. stylový absolutismus, in: Slovo a slovesnost 8, 1942, S. 181ff.; V. Černý, Š. evropanství, in: Kritický měsíčník 8, 1947, S. 429ff.; O. Králík, O metodu Š. polemik, in: Vyšehrad 2, 1947, n. 2/3, S. 38ff.; J. Patočka, Š. mezi věrejškem a dneškem, in: Naše doba 54, 1947/48, S. 104ff.; F. Vodička, Š. básník, in: Slovo a slovesnost 10, 1947/48, S. 193ff.; J. Träger, F. X. Š. a divadlo, in: Kytice 3, 1948, S. 215ff.; Slovenské pohľady, 1957, n. 4; J. Brabec, Integrovaná tendence v Š. kritickém díle, in: Česká literatura 15, 1967, S. 453ff.; V. Černý, FXS – TGM (F. X. Š. – T. G. Masaryk), in: Host do domu 14, 1967, n. 12, S. 8ff.; B. Fučík, Co F. X. Š. už nenapsal, in: Orientace, 1967, n. 6, S. 20ff.; M. Jelinek, Styl F. X. Š., in: Naše řeč 50, 1967, S. 257ff.; O. Sus, Prehistorie Š. symbolické estetiky a její kontext, in: Estetika 4, 1967, S. 321ff.; J. Mourková, Etické aspekty Š. kritického postoje, in: Česká literatura 16, 1968, S. 314ff.; O. Sus, Debut české duchovně estetiky, F. X. Š., T. G. Masaryk a německé myšlení, in: Sborník prací filosofické fakulty brněnské univ. 17, 1968, R. B. Bd. 15, S. 65ff.; F. Vodička, Formování Š. kritického typu, in: Struktura vývoje, 1969, S. 284ff.; E. Macek, Soupis uveřejněné korespondence F. X. Š., in: Literární archiv 3/4, 1969, S. 461ff.; A. Zavadský, Š. drama Zástupové a jeho osudy v českém kulturním životě, in: Otázky divadla a filmu 1 (= Opera univ. Purkynianae Brunensis, Facultas philosophica 134), 1970, S. 97ff.; E. Taxová, Specifická varianta eseje v Š. Bojích o zítřek, in: Česká literatura 29, 1981, S. 1ff.; E. Macek, Příspěvek k šaldovské topografii, in: Muzeum a současnost 5, 1982, S. 131ff.; F. X. Š., red. von J. Hora, 1932; O. Fischer, Š. čestství, 1936; F. Götz, F. X. Š., 1937; J. B. Suráček,

F. X. Š. boje a zápasy o výtvarné umění, 1947; J. Pistorius, Bibliografie díla F. X. Š., (1948); J. Mukařovský, Kapitoly z české poetiky 1, 1948, S. 303ff.; E. Macek, Materiály k bibliografii F. X. Š., in: Česká bibliografie 1 (= Edice národní knihovny v Praze 8), 1959, S. 175ff.; O. Králík, F. X. Š. a J. Vrchlický, 1967; L. Svoboda, F. X. Š. (= Odkazy pokrokových osobností naší minulosti 21), 1967; F. X. Š. 1867–1937–1967, red. von F. Vodička et al., 1968; V. Černý, Dialog F. X. Š. – K. Čapek, in: Sborník pětádnácti, 1969, S. 207ff.; Études Romanes de Brno 4 (= Opera univ. Purkynianae Brunensis, facultas philosophica 143), 1969, Tl. A. S. 11ff.; L. Lantová, Hledání hodnot (= Rozpravy Československé akad. věd. Řada společenských věd, NS 79/6), 1969; F. Škácelík, Krásná setkání, 1970; S. Bielfeldt, Die čech. Moderne im Frühwerk Š.'s (= Forum Slavicum 31), 1975; L. Štoll, Občan F. X. Š., 1977; F. Buriánek, Kritik F. X. Š., 1987. (J. Opelik)

Salghetti-Drioli Franjo, Maler. *Zara (Zadar, Dalmatien), 19. 3. 1811; †ebenda, 15. 7. 1877. Stud. Malerei an den Kunstakad. in Rom (Camuccini, Vernet) und Venedig und hielt sich 1834–43 in Mailand, Bologna, Parma, Rom und Genua auf. Ab 1843 lebte er ständig in Zara. S.-D. war ein typ. Vertreter des Akademismus des 19. Jh. Er malte, hauptsächlich in Großformat, hist., mytholog., allegor. und religiöse Kompositionen in einem überwiegend dunklen, gedämpften Kolorit, mit einer dominierenden Aufteilung der Raumpläne. Zu seinen besten Arbeiten zählen die Porträts, bei denen durch Unmittelbarkeit und ausdrucksvolle psychol. Mittel sein Talent zu voller Geltung kommt. Er war ein guter Aquarellist und virtuoser Zeichner. Zahlreiche seiner Werke entstanden nach den Ideen seines Freundes, des Schriftstellers Tommaseo aus Zara. S.-D. war ab 1841 mit der Malerin Angelica, geb. Isola (1817–53), verheiratet.

W.: Die letzte hl. Kommunion des Hl. Benedikt, 1834 (Benediktinerinnenkloster, Zara); Pharaos Traum, 1840, Zar Dušan und die Fee, 1852, Jugoslavia, Allegorie, 1870, Selbstporträt, Skizze zur Apotheose der Frau des Malers (alle Heimatmus., Zara); Christoph Columbus in Ketten, 1849 (Moderne Galerie, Agram); Apotheose der Frau des Malers, ca. 1874 (Franziskanerkloster, Zara); Ein Engel befreit die Seele aus dem Gefügefeuer, 1876 (Pfarrkirche, Preko/Ugljan); Porträt der Tochter; etc.

L.: A. Cippico, Di F. S.-D., in: Archivio storico per la Dalmazia 1, 1926, H. 3, S. (3)ff.; Lettere inedite di N. Tommaseo dirette al pittore zaratino F. S.-D. (1839–74), ebenda, 1–7, 1926–29; A. Petričić, Zadarski slikari u 19. stoljeću, in: Radovi inst. Jugoslavenske akad. znanosti i umjetnosti u Zadru 4/5, 1958/59, S. 215ff. (mit Werkverzeichnis); Bénézit; Comanducci; Enc. Jug.; Enc. lik. umj.; Nar. Enc.; Thieme-Becker; Wurzbach; Znam. Hrv.; S. Gliubich, Dizionario biografico degli uomini illustri della Dalmazia, 1856; A. Dudan, La Dalmazia nell'arte italiana 2, 1922, s. Reg.; Lj. Babić, Umjetnost kod Hrvata u 19. stoljeću, 1934, S. 52; Slikarstvo 19 stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb 1961, S. 57f., 213 (Kat.). (Z. Domljan)

Salgó Jakob, Psychiater. *Pest (Budapest), 16. 8. 1849; †Budapest, 29. 6. 1918. Hieß bis 1885 Weisz. Sohn eines Kaufmannes; stud. Med. an den Univ. Pest, Wien (1869–73, 1874 Dr. med.) und Göttingen